

- Комбіноване (синтетичне) використання приватної інформації (у США це частична підробка документа, пов'язана із внесенням підроблених даних про особистість у подільний документ).

- Незаконне використання приватної медичинської інформації для отримання медичинських послуг чи ліків за певними преференціями чи знижками.

- Незаконне використання персональних даних про особу дитини для використання особистих даних неповнолітніх з корисливою метою.

- Незаконне використання даних про юридичну особу з метою шахрайського заволодіння майном чи майновими правами.

Як бачимо, значна частина діянь, що аналізуються, охоплюється диспозиціями певних норм Кримінального кодексу України. Проте необхідна подальша робота щодо виявлення особливостей та можливостей криміналізації даного виду правопорушень в українському законодавстві

Пілявська Л. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри кримінального права*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИНИ У ПРИЧЕТНОСТІ ДО ЗЛОЧИНУ

Причетність до злочину є одним із найскладніших кримінально-правових інститутів. Сьогодні складається ситуація, коли відсутнє нормативне закріплення поняття причетності, недостатнім є вивчення даного явища, що призводить до помилок у застосуванні на практиці і викликає проблеми при кваліфікації діянь.

Дослідженням кримінально-правового явища причетності до злочину займалися Утевський Б. С., Піонтковський А. А., Вишинський А., Гнетнев М. К., Сережкіна К. Н., Остапик Я., Лемешко О. та ін. Але на сучасному етапі розвитку доктрини кримінального права в Україні все ж залишаються не вирішеними ряд питань, пов'язаних із законодавчим закріпленням причетності до злочину, дискусійними моментами є визначення видів причетності, встановлення відповідальності за такі діяння, виділення в окремий інститут, встановлення чітких критеріїв розмежування між причетністю та співучастю у злочині.

Так, причетність до злочину – це винне діяння, суб'єктивно не пов'язане зі злочином, що вчиняється іншою особою (особами), яке не є складовою частиною об'єктивної сторони основного злочину, не знаходиться в причинно-наслідковому зв'язку з таким злочином, не містить єдності злочинного наміру та мети. Видами причетності до злочину являються заздалегідь не обіцяне приховування злочину, злочинця та наслідків злочину, заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, здобутого

злочинним шляхом, заздалегідь не обіцяне потурання злочину та заздалегідь обіцяне недонесення про злочин.

Визначення кримінально-правової характеристики має важливе значення для застосування заходів кримінального впливу до причетної особи, на практиці дана обставина реалізовується в рамках кваліфікації протиправного діяння. Тому на визначенні особливостей форми причетності до злочину варто зосередитись детальніше.

Однією із обов'язкових ознак суб'єктивної сторони є вина. Так, вина – це психічне ставлення особи до злочинного діяння та його наслідків. Поняття «психічне ставлення», що вживається у ст. 23 КК України, конкретизується при визначенні форм вини у статтях 24, 25 КК України через формулювання: усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання. Вина – це завжди умисел чи необережність.

Пропонується послідовно проаналізувати форми вини стосовно кожного із запропонованих видів причетності до злочину.

Перший вид причетності до злочину – заздалегідь не обіцяне приховування злочину, злочинця та наслідків злочину характеризується формою вини у виді прямого умислу, адже це діяльність особи, яка об'єктивно не пов'язана зі злочинною діяльністю певної особи (осіб), але своїми діями приховує факт скоєння злочину, самого злочинця, знарядь злочину чи наслідків злочину. Факт того, що відбувається приховування злочину, злочинця чи його наслідків повністю усвідомлюється причетною особою, суб'єкт такої діяльності розуміє наслідки своєї діяльності та бажає приховати вказані обставини, для чого виконує необхідні дії.

Заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, здобутого злочинним шляхом також характеризується прямим умислом – це заздалегідь не обіцяні умисні дії, спрямовані на надання допомоги злочинцеві (злочинцям) в збуті такого майна чи купування його по закінченні злочинної дії, наперед не домовляючись про таку угоду. Варто звернути увагу на те, що така домовленість виникає після вчинення злочину, причетна особа розуміє протиправність своїх дій, але це не стає на заваді завершення угоди. Тому, можемо прийти до висновку, що даний вид причетності також характеризується формою вини у виді умислу.

Заздалегідь обіцяне недонесення про злочин – неповідомлення відповідних державних органів про готування злочину чи вже закінчений злочин, на відміну від потурання це є пасивне діяння (бездіяльність). Таке неповідомлення відповідних органів державної влади може бути здійснено лише навмисно, оскільки суб'єкт повною мірою усвідомлює свою протиправну бездіяльність та її наслідки, але заздалегідь обіцяє не сповістити про певні обставини та факти. При цьому обов'язковою умовою є те, що причетна особа розуміє протиправність своєї бездіяльності, можливі

наслідки останньої, але свідомо утримується від повідомлення відповідних державних органів.

Заздалегідь необіцяне потурання злочину, на відміну від попередніх видів причетності, характеризується формою вини у виді умислу та необережності. Наприклад, в службові обов'язки співробітників патрульно-постової служби входить патрулювання окремо взятого для охорони громадського порядку район міста. Іноді бувають випадки, коли деякі з екіпажів дозволяють собі нести службу не належним чином, це може бути гучна музика в патрульній машині, не повний об'їзд всієї території і т.д. У такому випадку службовці можуть і пропустити якусь подію, хоча могли передбачити можливість настання суспільно небезпечних наслідків своїх дій. Або ж спостерігаючи, що в погано освітленій частині вулиці відбувається якась подія, наприклад – гучне з'ясування стосунків між особами в стані алкогольного сп'яніння, але при цьому вирішують не втручатися в хід подій, таким чином здійснюючи потурання злочину (наприклад, між цими особами відбудеться бійка чи крадіжка майна). Зазвичай такі дії кваліфікуються як службова недбалість, тобто можемо вести мову про вчинення службового потурання злочину.

Отже, форма вини при вчиненні заздалегідь необіцяного потурання злочину може бути як у виді умислу, так і необережності (злочинна самопевненість чи злочинна недбалість).

Відтак, небезпечність осіб, причетних до злочину, полягає в тому, що, потураючи його здійсненню або допомагаючи злочинцеві в прихованні злочину, ці особи нейтралізують діяльність правоохоронних органів у розкритті злочину. Можемо зробити висновок про те, що діяння причетної до злочину особи можливе як умисне, так і необережне, в залежності від того, який саме вид причетності має місце. Вірне встановлення такої обставини має практичне значення для кваліфікації та застосування заходів кримінально-правового впливу.

Дробот О. В.

Національна академія прокуратури України, здобувач

СТАНОВЛЕННЯ МИРОВОЇ ЮСТИЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ НІМЕЧЧИНИ

Дослідження будь-яких інститутів кримінального правосуддя сучасності необхідно розпочинати з передумов його становлення. Адже лише історичний підхід дасть змогу виявити закономірні тенденції розвитку різних інститутів судочинства сьогодення (Калиновский К. Б. Уголовный процесс современных зарубежных государств. 2000, с. 4).

Так становлення мирової юстиції в Німеччині розпочинається у часи коли в цій країні існували народні зібрання вільних людей та рабів, саме зібрання вільних людей називалося тоді «Народне віче», які обирали ста-